

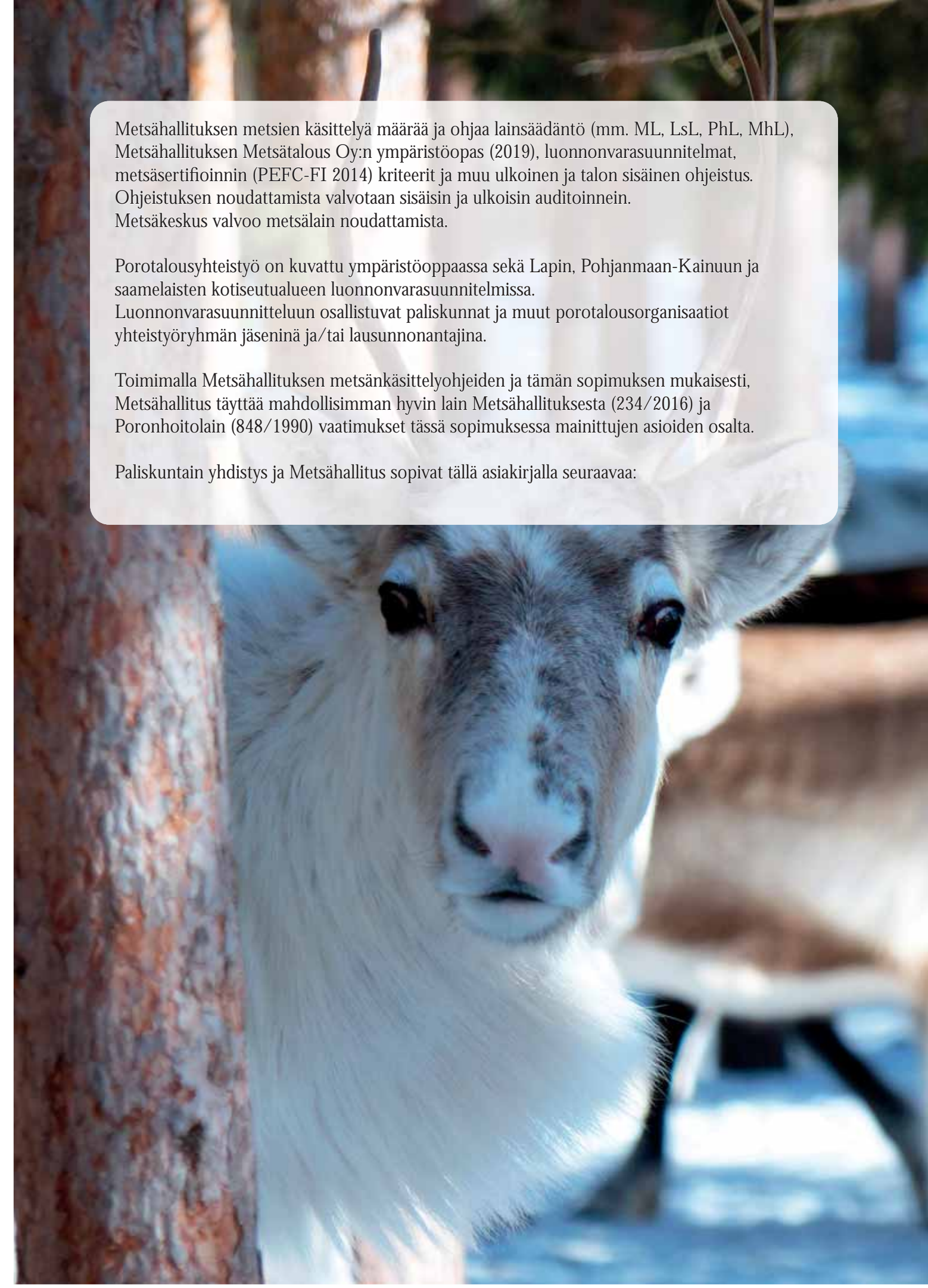
PALISKUNTAIN YHDISTYKSEN JA METSÄHALLITUKSEN VÄLINEN SOPIMUS ELINKEINOJEN YHTEENSOVITTAMISESTA 11.1.2021

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN
MEAHCI RÁÐÐEHUS

SISÄLLYS

1. NEUVOTTELUMENETTELYT	4
1.1. Metsähallitus ja Paliskuntain yhdistys	
1.2. Metsähallitus ja paliskuntaryhmät	
1.3. Metsätalous ja paliskunta	
1.4. Muut Metsähallituksen vastualueet ja paliskunta	
2. METSÄHALLITUKSEN TOIMINNAN JA PORONHOIDON YHTEENSOVITTAMINEN	5
2.1. Metsätalouden toimista ilmoittaminen ja poronhoidon edellytysten huomiointi metsän käsittelyssä	
2.2. Paliskuntien toiminnasta ilmoittaminen ja yhteydenpito	
2.3. Toiminnan yhteinen kehittäminen	
3. HAASKAT	6
4. MAANKÄYTTÖ	6
4.1. Maan myynti, vuokraus ja vaihto sekä käyttöoikeussopimukset	
4.2. Malminetsintä, tuulivoima ja turvetuotanto	
4.3. Maankäyttö erityisellä poronhoitoalueella	
5. METSÄSTYS	8
6. POROJEN RUOKINTA	8
7. POROAITASOPIMUKSET	9
LIITE 1: PALISKUNTARYHMÄT-KARTTA	10
LIITE 2: PALISKUNTARYHMÄNEUVOTTELUN MUISTILISTA	11
LIITE 3: PALISKUNTANEUVOTTELUN MUISTILISTA	11
LIITE 4: POROAITASOPIMUSTEN HINNOITTELU	11

Metsähallituksen metsien käsittelyä määrää ja ohjaa lainsäädäntö (mm. ML, LsL, PhL, MhL), Metsähallituksen Metsätalous Oy:n ympäristöopas (2019), luonnonvarasuunnitelmat, metsäsertifiointin (PEFC-FI 2014) kriteerit ja muu ulkoinen ja talon sisäinen ohjeistus. Ohjeistuksen noudattamista valvotaan sisäisin ja ulkoisin auditoinnein. Metsäkeskus valvoo metsälain noudattamista.

Porotalousyhteistyö on kuvattu ympäristöoppaassa sekä Lapin, Pohjanmaan-Kainuun ja saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelmissa.

Luonnonvarasuunnitteluun osallistuvat paliskunnat ja muut porotalousorganisaatiot yhteistyöryhmän jäseninä ja/tai lausunnonantajina.

Toimimalla Metsähallituksen metsänkäsittelyohjeiden ja tämän sopimuksen mukaisesti, Metsähallitus täyttää mahdollisimman hyvin lain Metsähallituksesta (234/2016) ja Poronhoitolain (848/1990) vaatimukset tässä sopimuksessa mainittujen asioiden osalta.

Paliskuntain yhdistys ja Metsähallitus sopivat tällä asiakirjalla seuraavaa:

1. NEUVOTTELUMENETTELYT

1.1. Metsähallitus ja Paliskuntain yhdistys

Metsähallitus ja Paliskuntain yhdistys pitävät vuosittain neuvottelun, jossa

- käydään läpi tämän sopimuksen sisältö ja toteutus menneeltä vuodelta
- sovitaan tarvittavat kehittämistoimenpiteet
- käsitellään Metsähallituksen eri toimintojen ajankohtaiset asiat sekä porotalouden ajankohtaiset asiat

Asiat, joista ei ole päästy yhteisymmärrykseen paliskuntatasolla, käsitellään Paliskuntain yhdistyksen, paliskunnan ja Metsähallituksen neuvottelussa.

1.2. Metsähallitus ja paliskuntaryhmät

Metsähallitus kutsuu vuosittain poronhoitoalueella sovitut paliskuntaryhmät (Liite 1. Kartta) neuvotteluun, jossa:

- käydään palautekeskustelu menneen vuoden toiminnasta ja yhteistyöstä
- käsitellään Metsähallituksen eri toimintojen ajankohtaiset, poronhoitoa koskevat asiat (Liite 2) ja sovitaan tarvittavat paikalliset menettelytavat yhteensovittamisessa
- sovitaan siitä, miten muu kuin kohdissa 1.3. ja 1.4. sovittava yhteistyö hoidetaan paliskunnittain ja/tai paikallisesti
- näihin neuvotteluihin kutsutaan myös Paliskuntain yhdistyksen ja saamelaisen kotiseutualueella myös Saamelaiskäräjien edustaja

1.3. Metsätalous ja paliskunta

Metsähallituksen Metsätalous Oy sopii vuosittain paliskuntaneuvotteluista tai muusta yhteydenpidosta aikarajoineen, jolla varmistetaan paliskunnan tietoisuus Metsähallituksen tulevista toimenpiteistä. Neuvottelujen toteutustavoista voidaan sopia paikallisesti metsätiimin ja paliskunnan kesken.

Neuvotteluissa käsitellään metsätalouden ja poronhoidon yhteensovittamisasiat (Liite 3). Tarvittaessa ennakkoon sovittaessa voidaan neuvotteluun kutsua Metsähallituksen eri vastualueiden edustajia.

Esiteltävä materiaali toimitetaan paliskunnalle etukäteen tutustuttavaksi. Materiaali voidaan toimittaa Poropaikka-sovelluksen kautta, sähköpostilla tai kirjeitse sen mukaan, miten paliskunta ja metsätiimi ovat sopineet. Paliskunta informoi Metsähallitusta etukäteen asioista, jotka vaativat valmistelua ennen paliskuntapalaveria.

Vuotuisissa paliskuntaneuvotteluissa tai muilla sovituiltavoilla käydään läpi paliskunnan aitapaikkojen, siulojen, porojen aitoihin kuljetussuuntien, pysyvien ruokintapaikkojen sekä tärkeiden loppo- ja jäkääläalueiden muutokset ja muutostarpeet.

Paliskunnan esityksen pohjalta voidaan sopia keskeisten laidunalueiden hakkuiden siirtämisestä vuodenvierossa. Erityisestä syystä voidaan sopia leimikon tai leimikon osan hakkuun siirtämisestä enintään viidellä vuodella.

Neuvottelusta tehdään aina muistio, joka vahvistetaan sopijapuolten allekirjoituksin. Asioista, joihin ei heti löydetä ratkaisua, sovitaan menettelytavat, miten asia hoidetaan. Sopimuspoikkeamat ja tulkintaerimielisyydet tarkastetaan tarvittaessa maastossa, dokumentoidaan ja toimitetaan tiedoksi Paliskuntain yhdistykseen.

Jos paliskunta ilmoittaa, että neuvottelua ei tarvitse pitää, Metsähallitus toimittaa paliskunnan poroisännälle kartat selityksineen tulevista hakkuista, maankäsitelyistä, ojituksista ja uusien teiden rakentamisesta. Paliskunta ja Metsähallitus voivat myös kirjallisesti määrääjäksi sopia, että karttoja ja muita materiaaleja ei tarvitse lähettää.

Saamelaisen kotiseutualueella toimitaan lisäksi Metsähallituksen Metsätalous Oy:n ympäristöoppaan kappaleen Saamelaiskulttuuri mukaisesti. Saamelaisen kotiseutualueelle on lisäksi laadittu erillinen tätä sopimusta vastaava sopimus Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja alueen paliskuntien kesken.

1.4. Muut Metsähallituksen vastualueet ja paliskunta

Metsähallituksen Kiinteistökehitys, -Eräpalvelut ja -Luontopalvelut sopivat tarvittaessa paliskunnan kanssa vuotuisista neuvotteluista joko yhtä aikaa Metsähallitus Metsätalous Oy:n kanssa tai erikseen.

2. METSÄHALLITUKSEN TOIMINNAN JA PORONHOIDON YHTEENSOVITTAMINEN

Metsätalouden toimet vaikuttavat porolaitumiin ja poronhoidon järjestelyihin. Poronhoidon järjestelyistä riippuen yhteensovittamistarpeet ovat erilaisia eri paliskunnissa. Uudistushakkuiden ja maanmuokkausten aiheuttamien haittojen minimoimiseksi neuvotteluissa kiinnitetään erityistä huomiota poronhoidon toiminta-alueisiin ja tärkeimpiin talvilaidunalueisiin. Taimikonhoito ja harvennushakkuut lisäävät valon määrää metsiköissä ja yleensä parantavat jäkälälaitumia. Tärkeillä porolaidunalueilla voidaan suosia peitteisen metsän kasvatusta uudistushakkuiden sijaan.

2.1. Metsätalouden toimista ilmoittaminen ja poronhoidon edellytysten huomiointi metsän käsittelyssä

Metsähallitus toimittaa paliskunnan poroisännälle paliskunnan kanssa sovitusti joko sähköpostilla, kirjeitse tai Poropaikka-verkkosovelluksen kautta kartat ja selitteet kaikista hakkuista jatkotoimenpiteineen, mm. maanmuokkauksineen. Metsähallitus toimittaa paliskunnalle ennakkoon suunnitelmat myös uusien teiden rakentamisesta.

Paliskunnalla on kolme viikkoa aikaa (postitse lähetetyissä 3 lisäpäivää) esittää muutoksia, pyytää neuvottelua tai pyytää lisäaikaa vastaukseen. Jos vastausta ei tule sovittuna aikana, Metsähallitus siirtää kohteen varantoon, jolloin se on heti siirrettävissä yrittäjille ja toteutettavissa.

Poroisäntä ilmoittaa mahdolliset muutosesitykset ja rajoitukset sekä neuvottelujen tai maastokäyntien tarpeen Metsähallitus Metsätalous Oy:n tiimiesimiehelle, joka kirjaa yhteydenoton ja järjestää tarvittavat toimet. Kun verkkosovellus saadaan käyttöön, poroisäntä voi antaa palautteen suoraan sen kautta. Kiireellisissä tapauksissa pyritään molemminpuoliseen joustavuuteen, ja myös puhelimitse sovitut asiat kirjataan Metsähallituksen järjestelmiin.

Metsähallitus pyrkii ennakkoon syksyllä ilmoittamaan talven hakkuukohteet. Keväällä ilmoitetaan ainakin tulevat maanmuokkaukset ja tienrakennukset.

Metsähallitus huolehtii siitä, että paliskunnan kanssa sovitut asiat menevät tiedoksi yrittäjälle ja yrittäjä ohjeistetaan toimimaan sopimusten mukaisesti. Yrittäjät sitoutuvat sopimuksissaan noudattamaan tätä sopimusta.

Paliskunnan toiminta-alueet (aita-, ruokinta- ja kuljetusalueet) päivittyvät Metsähallituksen järjestelmään TOKAT-järjestelmän kautta. Niitä voidaan päivittää myös paliskuntaneuvotteluissa. Metsähallituksen ja paliskunnan yhteisesti karttoihin merkitsemien tärkeimpien porotalouden talvi- ja kevtälaitumien (jäkälä- ja luppolaitumet), vasonta- ja toiminta-alueiden metsien hakkuista ja niitä koskevista rajoituksista sovitetaan paliskuntaneuvotteluissa.

Maanmuokkausta ei tehdä jäkälämailla (karukko- ja kuivilla kankailla sekä erikseen sovittavilla kuivahkojen kankaiden jäkäläkoilla) tai sellaisilla laidunalueilla, joilla maanmuokkaus ei metsälain edellyttämän metsänuudistamisajan kannalta ole välttämätöntä. Muualla käytetään keveimpiä mahdollisia menetelmiä.

Metsähallitus pyrkii sisällyttämään työohjelmiinsa paliskunnan tekemät hakkuu- ja taimikonhoitoesitykset. Metsäautoteitä rakennettaessa tai peruskorjattaessa tien luiskat muotoillaan ohjeiden mukaisesti ja sovituille kulku-urille tehdään lisäksi mönkijäkulkua helpottavia luiskia. Vastaavasti kunnostusajatuksissa huolehditaan kulkumahdollisuuksista.

Mikäli metsätalouden töiden suorittaminen edellyttää muutoksia poroaitojen rakenteisiin tai ne sijoittuvat poronhoidon aita-alueille, tehdään tarvittaessa maastokatselmus ennen töiden aloittamista.

Kiinteiden raja-aitojen ja laidunkierroaitojen viereen jätetään mönkijäkulkua helpottava muokkaamaton vyöhyke, jonka leveys sovitetaan paliskuntaneuvottelussa.

Kiinteiden poroaitojen tulee olla näkyvissä yrittäjien käytössä olevissa paikkatiedoissa, ja niistä on varoitettava työohjeissa. Aitavahingosta on ilmoitettava heti paliskunnalle ja valtakuntien välisen poroesteaidan ollessa kyseessä Paliskuntain yhdistyksen aitatyönjohtajalle.

Valtakuntien välisen poroesteaidan ja raja-aukon välisellä alueella toteutettavista hakkuista tulee ilmoittaa Paliskuntain yhdistyksen aitatyönjohtajalle.

Poroaitoihin tehtävistä aukoista sovitetaan etukäteen paliskunnan kanssa tai valtakuntien välisen poroesteaidan osalta Paliskuntain yhdistyksen kanssa.

Uudistushakkuiden yhteydessä poistetaan aidanvarresta ne puut, jotka voisivat kaatuessaan rikkoa aita.

2.2. Paliskuntien toiminnasta ilmoittaminen ja yhteydenpito

Paliskuntien toiminta-alueet ylläpidetään TOKAT-järjestelmässä, josta ne ovat Metsähallituksen käytössä. Paliskunta ilmoittaa Metsähallitukselle toiminta-alueiden muutoksista erikseen tai vuosineuvotteluissa.

Paliskunta toimittaa tarvittaessa tiedot poronhoitotöiden aikatauluista Metsähallitukselle. Metsähallitus huomioi tiedot toiminnassaan ja voi tiedottaa niistä muille metsien käyttäjille omien järjestelmiensä kautta. Paliskunnan yhteyshenkilö Metsähallitukseen on paliskunnan poroisäntä. Neuvotteluosapuoli Metsähallituksen kanssa on paliskunnan poroisäntä tai tarvittaessa paliskunnan hallitus. Yksittäistä tokkakuntaa koskevilla asioilla voidaan asioista keskustella myös tokkakunnan tai vastaavan työnjohtajan kanssa. Tokkakuntapalaverit eivät korvaa paliskunnan poroisännän tai hallituksen kanssa pidettäviä neuvotteluja.

Jos Metsähallituksella on huomauttamista paliskunnan/poromiesten toimintaan liittyen, asia hoidetaan poroisännän kautta.

2.3. Toiminnan yhteinen kehittäminen

Metsähallitus ja paliskunnat pyrkivät yhdessä kehittämään toimintojaan elinkeinojen hyväksyttävyyden säilyttämiseksi. Kehittäminen voi kohdistua muun muassa metsänhoito- ja puunkorjuumenetelmiin, poroaitojen merkkauksiin ja portteihin, käytöstä poistettujen rakenteiden poistoon sekä muille metsien käyttäjille tiedottamiseen. Paliskunnat ja Metsähallitus pyrkivät kehittämään yhteistyötä mm. metsästäjäjärjestöjen ja muiden yhteisten sidosryhmien kanssa.

Molempia kiinnostavista tutkimus-, selvitys- ja kehityshankkeista informoidaan puolin ja toisin.

3. HAASKAT

Poronhoitoalueella ei myönnetä uusiin kohteisiin haaskalupia matkailu- ja luontokuvaustarkoituksiin. Petojen ekologiaan liittyen tutkimus-, selvitys- ja suojelutarkoituksia varten voidaan myöntää määräaikaista (enintään 3 v) lupia. Ennen tutkimus-, selvitys- tai suojelutarkoituksiin haettujen lupien myöntämistä Metsähallitus neuvottelee asianosaisten paliskuntien poroisäntien kanssa.

4. MAANKÄYTTÖ

Metsähallitus neuvottelee paliskunnan kanssa, jos paliskunnan alueelle suunnitellaan uutta poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa maankäyttöä.

4.1. Maan myynti, vuokraus ja vaihto sekä käyttöoikeussopimukset

Maan myynnit, vuokraukset tai vaihdot eivät saa kohdistua poronhoidon erotus-, merkintä-, syöttöaitaus- ja kämppäalueille lähiympäristöineen muutoin kuin painavista, paliskunnan kanssa neuvoteltavista syistä. Maanluovutussovimuksissa luovutuskirjaan tehdään merkintä alueen kuulumisesta poronhoitoalueeseen. Vapaa-ajan asumiskäyttöön tarkoitetuissa maanluovutuksissa luovutuskirjaan tehdään merkintä alueen sijaitsemisesta poronhoitoalueella ja että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista.

Myytäessä maa-alueita valtakuntien välisen poroesteaidan sijaintipaikalta luovutuskirjaan tehdään merkintä ko. aidasta. Lisäksi luovutusasiakirjaan tehdään merkintä, että valtakuntien rajalle rakennettavan aidan rakentamisesta ja käyttöoikeudesta säädetään poronhoitolain 39a §:ssä.

Paliskunnalta pyydetään lausunto paliskunnan alueelle suunnitteilla olevista pysyvistä tai poronhoitoon olennaisesti vaikuttavista reiteistä, rakenteista ja maanmyynneistä yleis-, asema- tai ranta-asemakaavojen ulkopuolisilla alueilla. Maan myyntien osalta lausunnot pyydetään yli 10 ha alueista tai jos kohde sijaitsee paliskuntien toiminta-alueilla (ks. yllä) tai ennakkoon yhdessä määritetyillä tärkeimmillä laidunalueilla. Vastavasti lausunto pyydetään rakennuslupaa vaativista rakennushankkeista ja merkittävistä (yli 10 ha) suunnitelluista maa-ainesten ottoalueista. Esimerkkejä olennaisesti vaikuttavista hankkeista voivat olla myös syvän lumen kelkkailualueet, ohjelmapalveluyritysten pysyvät tai pitkäaikaiset reitit ja tukikohdat sekä poronhoidon toiminta-alueille kohdistuva kuntan nosto tai kotkan tekopesien rakentaminen. Lausunto pyydetään myös Metsähallituksen omista hankkeista, esimerkiksi merkittävistä ennallistamishankkeista.

Pelkkä lausuntopyyntö ei täytä poronhoitolain neuvotteluelvoitetta.

Paliskunta voi antaa hankkeesta myönteisen lausunnon sähköpostilla tai muuten kirjallisesti. Jos paliskunta haluaa neuvotella asiasta, sen tulee esittää hanketta koskevaa neuvottelua tai jatkoaikaa vastaukselle

kolmen viikon kuluessa lausuntopyyntöön vastaanotamisesta. Neuvottelujen tulee ajoittua siten, että kyseessä olevaan hankkeeseen on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa.

Jos Metsähallitus ei saa vastausta tai yhteydenottoa paliskunnalta kolmen viikon kuluttua lähetyksestä (postitse lähetetyissä 3 lisäpäivää), Metsähallitus voi siirtää kohteen jatkovalmisteluun, ja sen voi toteuttaa. Kiireellisissä tapauksissa pyritään molemminpuoliseen joustavuuteen, ja myös puhelimitse sovitut asiat kirjataan järjestelmiin.

Metsähallitus ei edellytä toimijalta ilmoitusta jokamiehenoikeuteen perustuvista tapahtumista, kuten pienistä yleisötapahtumista, eikä niistä ilmoiteta paliskunnalle. Suuremmat tapahtumat, kuten usean sadan hengen maastotapahtumat, edellyttävät ilmoitusta ja järjestäjiä veloitetaan informoimaan niistä paliskuntaa. Häiriötä aiheuttavista maastoliikenne- ja koiravaljakotapahtumista ja muista vastaavista pyydetään lausunto ja tarvittaessa neuvotellaan paliskunnan kanssa, jotta saadaan turvalliset reitit sovittua.

Yhdyskuntatekninen rakentaminen (vesijohdot, viemärit yms.) ei edellytä ilmoitus-, lausunto- tai neuvottelumenettelyä. Suurten sähkölinjojen (110 kV: n ja suuremmat) suunnitteluvaiheessa neuvotellaan poronhoitolain mukaisesti.

4.2. Malminetsintä, tuulivoima ja turvetuotanto

Teollinen malminetsintä poronhoitoalueella hoidetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) lupamenettelyjen kautta. Metsähallitus ei myönnä maanomistajan suostumuksia malminetsintään poronhoitoalueelle kuin erityisissä, pienimuotoisissa poikkeustapauksissa sellaiselle alueelle, josta malminetsintäyhtiö on tehnyt Tukesille malminetsintälupahakemuksen ja josta Metsähallitus on sopinut asianosaisen paliskunnan kanssa. Metsähallitus ei myönnä saamelaisen kotiseutualueelle maanomistajan suostumuksia teolliseen malminetsintään.

Geologian tutkimuskeskus (GTK) tekee lakisäateistä maa- ja kallioperän perustutkimusta Suomessa. Metsähallitus myöntää maanomistajan lupia näihin tarkoituksiin. GTK:lla ja viranomaisilla, esimerkiksi ELYllä, on oikeus tehdä mm. ympäristö- tai pohjavesitutkimuksia.

Tuulivoimahankkeista neuvotellaan paliskunnan kanssa jo niin aikaisessa valmisteluvaiheessa, että niiden sijaintiin, laajuuteen ja haittojen minimointiin on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa. Hankkeen valmisteluvaiheessa neuvotellaan mahdollisista kompensatioista.

Metsähallitus neuvottelee paliskunnan kanssa vireillä olevista turpeen nostoon soveltuvien alueiden vuokrauksista ja myynneistä. Metsähallitus edellyttää turvetuotannon osalta ostajalta ennen sopimuksen tekoa suunnitelmaa turvetuotantoalueen jälkikäytöstä ja sopimuksen teon jälkeen hankittavaa ympäristöviranomaisen lupaa. Paliskunta valvoo etunsa ympäristölupaprosessin kautta. Metsähallitukselle palautuvien turvetuotantoalueiden jatkokäytöstä neuvotellaan paliskunnan kanssa.

4.3. Maankäyttö erityisellä poronhoitoalueella

Edellisten kohtien (4.1. ja 4.2.) lisäksi on voimassa: Metsähallitus myy, vuokraa tai vaihtaa maata pääsääntöisesti vain asemakaava- tai ranta-asemakaava-alueilta tai yleiskaavassa ilman yksityiskohtaisen kaavan laatimisvelvollisuutta suoraan rakennuspaikoiksi tai erityiseen käyttöön osoitetuista paikoista. Maata myydään, vaihdetaan tai vuokrataan kaavoittamattomilta alueilta vain erityisen painavista syistä.

Maan luovutuksissa luovutuskirjaan tehdään merkintä alueen sijaitsemisesta erityisellä poronhoitoalueella, ja että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei siten ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista (PhL2 §).

Metsähallitus ei laita erityisellä poronhoitoalueella viireille rakennusmaan kaavoitusta porotaloudelle keskeisillä alueilla, jotka eivät liity ennestään rakennettuihin alueisiin. Jos kuitenkin jo alueella oleva maankäyttö edellyttäisi asemakaavoitusta, on ennen kaavoituksen aloittamista sovittava asiasta paliskunnan kanssa. Kaavoittamatonta maata luovutetaan suojelualueilta hankittavien yksityismaiden vaihtomaiksi erityisellä poronhoitoalueella vain tämän alueen sisällä tapahtuvissa vaihdoissa.

Maan luovuttamista koskevat rajoitukset eivät koske lyhytaikaista vuokraamista tilapäiseen käyttöön, eikä nk. vanhoja vuokra-alueita koskevien vuokrasopimusten uusimista tai vanhojen vuokratonttien myyntiä.

5. METSÄSTYS

Metsähallituksen lupametsästystä koskeva yleisinformaatio on koottu Eräluvut.fi- sivustolle. Poronhoitoalueen erityispiirteet ja poronhoitolain määräykset tuodaan sivustolla esille. Ohjeissa korostetaan poronhoidon huomioon ottamista metsästystilanteissa ja vahinkojen ennaltaehkäisemisessä huomioitavia seikkoja. Sivuston tietosisältö muokataan ja päivitetään yhteistyössä Paliskuntain yhdistyksen edustajien kanssa. Jos Paliskuntain yhdistys haluaa tämän lisäksi antaa ohjeita poronhoitoalueella metsästämisestä ja muuta tarvittavaa informaatiota, voidaan Paliskuntain yhdistyksen sivut linkittää Eräluvut.fi- sivustolle. Metsähallitus ja Paliskuntain yhdistys kehittävät yhdessä keinoja lisätä metsästäjien tietoisuutta poronhoidon huomioon ottamisesta. Edistetään yhteistyötä paliskuntien ja paikallisten riistanhoitoyhdistysten kesken.

Lupametsästyksen mitoittamisessa otetaan huomioon alueen poronhoito. Käytössä olevat, Metsähallituksella tiedossa olevat erotuspaikat on merkitty vähintäänkin pistekohteina metsästyslupakarttoihin. Tarvittaessa Metsähallitus ja paliskunta neuvottelevat poronhoidon toiminta-alueita koskevista lupametsästyksen alueellisista tai ajallisista rajoituksista. Paliskunta tiedottaa käynnissä olevista porotöistä erotusaitojen läheisillä metsäautoteillä kyltein tai muulla sovitulla tavalla.

Metsähallitus myöntää lupia ja tekee sopimuksia koirien harjoittamisesta ja koirakokeista valtion alueille poronhoitoalueella. Metsästyskoirien kouluttamiseen ja kokeisiin annettaviin lupiin liitetään metsästyslupia vastaava informaatio porotalouden huomioonottamisesta toiminnassa. Koirakoeluvissa ja sopimuksissa tilaisuuden järjestäjällä on velvoite selvittää käynnissä olevat poronhoitotyöt lupa-alueilla. Metsähallitus voi tarvittaessa pyytää koirakoeluvan hakijalta dokumentin yhteydenottamisesta paliskuntaan ennen koirakoeluvan myöntämistä.

Pienpetopyyntiä varten voidaan antaa lupia pienimuotoisten haaskojen pitämiseen. Metsähallituksen Eräpalvelut käsittelee maasuorpetojen poikkeusluvilla tapahtuvien pyyntijärjestelyjen Metsähallituksen luvat joustavasti ja viivyttämättä. Eräpalvelujen edustaja osallistuu merkkipiirikohtaisiin neuvotteluihin.

Paliskuntain yhdistys ja Metsähallitus ylläpitävät ja kehittävät toimia, joilla pyritään estämään metsäpeurojen ja porojen sekoittuminen. Metsähallitus vastaa nk. metsäpeura-aidasta Kuhmon ja Suomussalmen rajalla. Paliskuntain yhdistys ylläpitää valtakuntien välistä poroesteaitaa, jonka tehtävänä on Venäjän rajalla pitää porot Suomessa rajaloukkausten estämiseksi ja Norjan rajalla tukea porojen paimentamista. Aita tukee tavoitetta estää metsäpeurojen pääsy Venäjältä Suomen poronhoitoalueelle. Lisäksi ylläpidetään keskinäistä tiedonvaihtoa ja edistetään yhteistyötä paliskuntien kanssa.

6. POROJEN RUOKINTA

Metsähallitus toimittaa tiedon paliskunnille niistä luonnonsuojelualueiden, erämaa-alueiden ja tarvittaessa muiden alueiden kohteista, joissa poroja ei saa ruokkia. Porojen ruokintapaikkaa ei myöskään saa sijoittaa taimikkoon.

Vesistöjen jäällä ja metsäautoteillä ei saa ruokkia poroja. Poroja koottaessa ja kuljettaessa voidaan heinää levittää vähäisesti ja tilapäisesti jällekin. Poikkeustapauksista sovitaan erikseen Metsähallituksen ja paliskunnan kesken.

Muutoin metsätalousalueilla porojen maastoruokinta ei edellytä sopimista ennakoon.

Ruokintapaikat siivotaan ja jätteet kuljetetaan pois maastosta vuosittain. Paaleja ja paksuja heinäkerrostumia ei saa jäädä maastoon pysyvämmillekään ruokintapaikoille.

7. POROAITASOPIMUKSET

Metsähallitus vuokraa paliskunnalle poroaita- ja porokämppeäalueita paliskunnan tarpeisiin. Vuokrasopimuksen päätyttyä ja paliskunnan ilmoitettua, ettei se tule uusimaan sopimusta, paliskunta siivoaa vuokra-alueen. Metsähallitus, paliskunta ja tarvittaessa (koskee erotuspaikkoja) kunnan ympäristöviranomaisen sopivat kohteen siivoustoimenpiteistä ja pitävät tarvittavat katselmukset, joista laaditaan muistio.

Metsähallitus voi vuokrata yksittäiselle poromiehelle yleiseen käypään hintaan muutaman hehtaarin alueen, esim. ruokinta-, ajo- ja teurasporoille. Vuokraus edellyttää paliskunnan puoltavaa lausuntoa. Laajoja aita-alueita vuokrataan vain paliskunnalle.

Käytössä olevista poroaidoista, pois lukien poronhoitolaissa (39 § 1 mom) mainittu tilapäinen poroaita, tehdään aina vuokra- tai käyttöoikeussopimus. Paliskunta poistaa käytöstä poistettuja ja sopimuksettomat aidat ja siivoaa alueen.

Paliskunta huolehtii, että metsäautoteiden (kesätiet) yli kulkevissa poroaidoissa on toimivat, näkyvät (heijastimin varustetut) ja turvalliset veräjät, ja että ne on varustettu ennakkovaroitusmerkeillä.

Poroaitoja koskeva hinnasto on tämän sopimuksen liitteenä. Hinnastoa päivitetään tarvittaessa ja liitteessä ylläpidetään kulloinkin voimassa olevaa hinnastoa. Sopimuksia voidaan yhdistää pienten aitojen osalta yhdeksi sopimukseksi.

Paliskunnilla on valtion mailla porotilain mukaisesti osoitettuja maan hallintaoikeuspaikkoja, paimentopaikkoja, jotka on tarkoitettu poronhoidon työmaa-asumisen käyttöön. Paimentopaikoista ei makseta vuokraa. Niiden siirrosta voidaan sopia tarvittaessa. Metsähallitus säilyttää paimentopaikkojen paikkatietoa, ja päivittää sitä tarvittaessa. Rakennetut paimentopaikat kuuluvat poronhoidon toiminta-alueisiin, joiden hakkuista ja maanmuokkauksista sovitaan tapauskohtaisesti.

Tämä sopimus koskee koko poronhoitoaluetta, ellei toisin mainita.
Sopimus on voimassa toistaiseksi ja sen toimivuutta seurataan vuosittain
Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välisessä neuvottelussa.
Kumpikin sopijapuoli voi halutessaan irtisanoa sopimuksen yhden vuoden irtisanomisajalla.
Sopimus tulee voimaan, kun kaikki allekirjoitukset on saatu.

Rovaniemellä 11.1.2021

Mika Kavakka
Paliskuntain yhdistys

Anne Ollila
Paliskuntain yhdistys

Juha S. Niemelä
Metsähallitus

LIITE 1: PALISKUNTARYHMÄT-KARTTA

Paliskuntaryhmä- neuvottelujen aluejako

LIITE 2: PALISKUNTARYHMÄNEUVOTTELUN MUISTILISTA

- Avaus ja edellisen neuvottelun muistio
- Porotalouden asiat
- Metsätalouden asiat
- Kaavoitus
- Maakauppa
- Vuokrasopimukset
- Kaivosasiat
- Turvetuotantoalueet
- Tuulivoimatuotantoalueet
- Maa-aineksen ottoalueet
- Metsästys
- Kalastus
- Erävalvonta
- Maastoliikenneluvat
- Luontopalvelujen asiat

LIITE 3: PALISKUNTANEUVOTTELUN MUISTILISTA

1. Avaus ja edellisen neuvottelun muistio
2. Paliskunnan palaute metsätalouden toteutuneista toimista
 - Tiedonkulku
 - Paliskunnan toiminta-alueet ja niiden huomiointi
 - Hakkuut
 - Taimikonhoito
 - Maanmuokkaukset, kunnostusojitus
 - Ennallistaminen ym luonnonhoitotyöt
 - Tiestö
 - Reitit ja rakenteet
 - Muut maankäyttöasiat
3. Metsätalouden palaute paliskunnan toimista
 - Tiedonkulku
 - Poroaita-alueet ja sopimukset
 - Porojen ruokinta
4. Muut yhteistyöasiat
 - Porojen kuljetusreitit ja tärkeimmät laidunalueet
5. Suunnitellut toimet
 - Hakkuusuunnitelmat
 - Maanmuokkaussuunnitelmat, kunnostusojitussuunnitelmat
 - Ennallistaminen, kulotus
 - Tienrakennus
 - Reitit ja rakenteet
 - Muu maankäyttö
 - Paliskunnan esitykset hakkuut, taimikonhoito, tiestö ym
6. Sovitut jatkotoimet

LIITE 4: POROAITASOPIMUSTEN HINNOITTELU

(Päivitys vuosittain tähän.)

